

ABSTRAKT

Různé podoby rozptýlené zeleně jsou klíčovým refugiem pro biodiverzitu v současné intenzivně využívané zemědělské krajině. Přesto byly remízky, jež jsou jednou z jejich nejčastějších variant, doposud spíše přehlížené. Známe je pouze vliv jejich rozlohy, tvaru či izolovanosti, a to především na lesní ptáky z pohledu lesní fragmentace, zatímco kvalita jejich biotopu a vztahy k jiným skupinám ptáků (např. druhům zemědělské krajiny) nebyly dosud uspokojivě prozkoumány. Tato práce je proto jedna z prvních, jež pohlíží na remízky jako na svébytný specifický biotop v zemědělské krajině. Mým cílem bylo: (I) zjistit, jaká je druhová skladba ptačích společenstev v remízcích v prostředí české krajiny, (II) zjistit, jaké vlastnosti biotopu zde ovlivňují druhové bohatství a početnost ptáků, (III) popsat rozdíly v biotopových preferencích různých ekologických skupin a (IV) z výsledků vyvodit ochranná doporučení.

Provedla jsem sčítání ptáků v 82 remízcích v intenzivně obhospodařované krajině středních Čech a v těchto remízcích jsem také změřila proměnné charakterizující jejich biotopy, rozlohu, tvar, izolovanost a způsob využití okolních zemědělských ploch. V remízcích bylo zaznamenáno široké spektrum lesních i nelesních (celkem 57) druhů, včetně některých ohrožených druhů zemědělské krajiny. Mezi vlastnosti biotopu, které ptáky významně ovlivňovaly, patřily: vyvinutost keřového patra, přítomnost doupných a mrtvých stromů, vlhkost biotopu, biotopová diverzita, diverzita dřevin a druhová skladba porostu. Biotopové preference lesních a nelesních ptáků se výrazně lišily: zatímco druhové bohatství a početnost lesních ptáků byly vyšší v sušších vyvinutějších porostech s hustým keřovým patrem a doupnými stromy, druhové bohatství a početnost nelesních ptáků byly vyšší v remízcích s vysokou biotopovou diverzitou, především pak zahrnující podmáčené biotopy. Celkové druhové bohatství je pak podporováno spíše takovým typem biotopu, jaký vyhovuje lesním ptákům.

Remízky jsou přehlíženým krajinným prvkem s velkým potenciálem pro ochranu ptáků, především těch vázaných na zemědělsko-lesní krajinnou mozaiku. Zajištěním přirozené skladby a vysoké diverzity dřevin, ponecháním doupných a mrtvých stromů, především pak zvýšením diverzity biotopů remízků lze tento ochranný potenciál podpořit.